

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opmerking

Algemene regel 3.6 is ook van toepassing als gevraagd wordt een gegeven antwoord toe te lichten, te beschrijven en dergelijke.

Opgave 1

1 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat door de verplaatsing van laaggeschoolde / laagproductieve arbeid naar het lagelonenland de gemiddelde productiviteit van de niet-verplaatste arbeid stijgt.

2 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een argument dat betrekking heeft op grotere controle / minder externe afhankelijkheid bij het in eigen bezit houden van dat onderdeel van het productieproces.

Een toelichting waaruit blijkt dat het bedrijf uit het EU-land zo meer invloed kan uitoefenen op het laag blijven van dit deel van de productiekosten.

3 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Een antwoord waaruit blijkt dat op korte termijn werkgelegenheid verloren gaat door verplaatsing van activiteiten, maar dat op langere termijn de verlaging van de productiekosten de concurrentiepositie van het bedrijf verbetert, zodat er meer afzet en dus ook meer productie in het EU-land zal zijn.
- Een antwoord waaruit blijkt dat op korte termijn werkgelegenheid verloren gaat door verplaatsing van activiteiten, maar dat deze activiteiten in het lagelonenland meer werkgelegenheid en dus ook meer welvaart / koopkracht kunnen opleveren, hetgeen tot meer vraag naar (eind)producten van het bedrijf in het EU-land kan leiden.

Vraag	Antwoord	Scores
4	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeelden van een juist antwoord zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">– vanuit het lagelonenland bekeken<ul style="list-style-type: none">• In het lagelonenland blijkt het aandeel van de industrie in de totale toegevoegde waarde te zijn gegroeid (figuur 2), hetgeen kan duiden op een toename van de industriële productie, 1• waarvan een groeiend deel bestemd kan zijn voor de export naar de EU, gezien de gestegen export/import-ratio in het lagelonenland (figuur 3) 1– vanuit het EU-land bekeken<ul style="list-style-type: none">• In het EU-land blijkt het aandeel van de industrie in de totale toegevoegde waarde te zijn gedaald (figuur 2), hetgeen kan duiden op een afname van de industriële productie, 1• terwijl de daling van de export/import-ratio (figuur 3) het gevolg kan zijn van een toegenomen inkoop door het EU-land in het lagelonenland 1	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2

5 maximumscore 8

Te beoordelen onderdeel:

- a De beperking van het proces van vrije marktwerking door het instellen van een wml is correct uitgewerkt.

Te denken valt aan een antwoord waaruit blijkt dat de instelling van een minimale prijs voor arbeid die boven de marktprijs ligt, zal leiden tot een vraagtekort / aanbodoverschot.

- b Indien gekozen voor **afschaffing** van het wml: drie van de gegeven acht aspecten.

Te denken valt aan een antwoord waaruit blijkt:

- 1 dat de personele inkomensverdeling in Nederland schever wordt doordat de werknemers die nu het wml ontvangen een lager inkomen zullen ontvangen, terwijl de relatief krappe arbeidsmarkt voor hoogopgeleiden kan leiden tot (verdere) stijging van de hogere (primaire) inkomens.
- 2 dat de structurele werkloosheid van laaggeschoolden zal dalen doordat de daling van het loonniveau van laagopgeleiden kan leiden tot een toename van de vraag naar ongeschoolde arbeid / substitutie van kapitaal door arbeid.
- 4 dat de internationale concurrentiepositie van Nederland zal verbeteren doordat de loonkosten per eenheid product kunnen dalen door afschaffing van het relatief hoge wml.
- 5 dat de deelname aan betaalde arbeid toeneemt, doordat (meer) tweeverdieners / parttimers meer uren gaan werken om daling van het inkomen door een lager uurloon op te vangen met meer uren werken,
of
dat een daling van de hoogte van sociale uitkeringen (gekoppeld aan de hoogte van het wml) voor uitkeringsgerechtigden een prikkel kan zijn tot versnelde terugkeer naar / intrede in het arbeidsproces.
- 6 dat, doordat de loonkosten van geregistreerde arbeid dalen als gevolg van de afschaffing van het wml, werkgevers minder vlug geneigd zijn mensen niet-geregistreerde arbeid te laten verrichten / zwart te laten werken.
- 8 dat de gemiddelde scholingsgraad van de beroepsbevolking hoger wordt, doordat de grotere primaire inkomensverschillen tussen laaggeschoold en hooggeschoold werk een prikkel zou kunnen zijn tot meer / betere scholing.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- b Indien gekozen voor **handhaving** van het wml: drie van de gegeven acht aspecten.
- Te denken valt aan een antwoord waaruit blijkt:
- 1 dat de personele inkomensverdeling in Nederland niet (nog) schever mag worden. Het wml kan voorkomen dat werknemers in de laagste loonschalen en uitkeringsontvangers hun inkomen zien dalen, terwijl de krappe arbeidsmarkt voor hoger opgeleiden kan leiden tot (verdere) stijging van de hogere inkomens.
 - 3 dat het risico op conjuncturele werkloosheid kleiner wordt, doordat het wml (en de koppeling aan enkele sociale uitkeringen) zorgt voor een zeker bestaansminimum dat de koopkracht en daarmee de effectieve vraag op peil houdt.
 - 4 dat de nadelige gevolgen van het hoge Nederlandse niveau van het wml voor de internationale concurrentiepositie beperkt zijn, doordat dit loon vooral betaald wordt in dienstverlenende sectoren die doorgaans minder exporteren dan andere sectoren.
 - 6 dat de handhaving van het wml kan voorkomen dat werkzoekenden eerder kiezen voor niet-geregistreerde betaalde arbeid / zwart werken, omdat deze bij afschaffing van het wml netto meer zouden kunnen opleveren.
 - 7 dat de handhaving van het wml gunstig kan zijn voor de mate van innovatie omdat bedrijven / werkgevers eerder zullen kiezen voor diepte-investeringen.

Opmerking

Noteer voor elk onderdeel 0, 1 of 2 punten:

0 → (vrijwel) geheel fout

1 → bij twijfel

2 → (vrijwel) geheel goed

Indien er geen sprake is van consistentie in de argumenten of het gebruikte aantal woorden te veel afwijkt van de eis

-1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 3

6 maximumscore 2

appreciatie

Uit de verklaring moet blijken dat

- er sprake is van een stijging van de waarde van de yen in dollars 1
- en dat interventies door de centrale bank duiden op (beperkt) zwevende koersvorming via de valutamarkt 1

7 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

dollarkoers 1 juli 2001: $\frac{10.000}{75} = 133,33$ yen

dollarkoers 1 november 2001: $\frac{10.000}{90} = 111,11$ yen

verandering dollarkoers: $\frac{111,11 - 133,33}{133,33} \times 100\% = -16,67\%$

8 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat de koersstijging van de yen / koersdaling van de dollar is gestopt door het verkopen van yens tegen dollars.

9 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Op grond van de oproep verwachten speculanten een koersstijging van de yen ten opzichte van de dollar, hetgeen zal leiden tot een toename van (speculatieve) beleggingen in de yen en daarmee tot meer vraag naar de yen.
- De CB van Japan geeft gehoor aan de oproep en zal niet langer interveniëren om de koersstijging van de yen tegen te gaan.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 4

10 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat w dan tussen 4,0 en 5,0 zal liggen.

Een voorbeeld van een juiste toelichting is:

Een toelichting waaruit blijkt dat in dat geval C, EV en dus ook Y lager uitvallen.

11 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

• $O = B \rightarrow 130 = 0,25Y \rightarrow Y = \frac{130}{0,25} = 520$ 1

• $\text{werkloosheidspercentage} = \frac{10,8 - \frac{520}{50}}{10,8} \times 100\% = 3,7\%$ 1

12 maximumscore 3

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

• Door een daling van w van 7,0 naar 4,0 \rightarrow cv daalt van 2 naar -1; hierdoor zal de autonome consumptie die bepaald wordt door cv dalen van 20 naar -10, een daling van 30 en 1

• door deze daling zal het nationaal inkomen dalen met $1,25 \times 30 = 37,5$ 1

• dus worden $\frac{37,5}{50} \times 1.000.000 = 750.000$ personen werkloos 1

13 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Een antwoord waaruit blijkt dat door de extra overheidsbestedingen weliswaar de werkloosheid zal afnemen, hetgeen een stijging van het waarderingscijfer kan opleveren, maar ook dat het overheidstekort zal toenemen, waardoor het waarderingscijfer kan dalen.
- Een antwoord waaruit blijkt dat extra overheidsbestedingen via een stimulering van het ondernemersklimaat / de economische groei kunnen leiden tot stijgende beurskoersen, hetgeen een stijging van het waarderingscijfer kan opleveren, maar ook dat het overheidstekort zal toenemen, waardoor het waarderingscijfer kan dalen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 5

14 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Een antwoord waaruit blijkt dat de belastingplichtige (meer) belastingbetaling ontwijkt door verminderde participatie aan betaalde arbeid of door in een ander land te gaan werken / wonen.
- Een antwoord waaruit blijkt dat de belastingplichtige (meer) belastingbetaling ontduikt door bepaalde (extra) inkomsten niet op te geven aan de fiscus.

15 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat bij een verlaging van het tarief in schijf 1 men netto meer loon overhoudt dan in het huidige systeem. Voor parttimers zal de verlaging een prikkel kunnen zijn om meer uren te gaan werken (omdat zij over de extra bruto-inkomsten minder belasting betalen dan voorheen).

16 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Om meer belastinggelden te ontvangen zou een toename van de arbeidsdeelname van vrouwen gewenst zijn, hetgeen door een tariefsverlaging in schijf 3 bereikt zou kunnen worden 1
- en omdat vrouwen sterker reageren dan mannen op tariefsverlaging en vooral vrouwen middeninkomens (moeten gaan) verdienen, verwacht de overheid dat de daling van de inkomstenbelasting per verdiende euro (42% → 35%) in deze schijf meer dan gecompenseerd zal worden door een verhoging van de belastbare inkomens 1

17 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

(Om de belastingdruk van 37,31% ook in de optimale tariefstructuur te bereiken, zal het belastbaar inkomen deels in de vierde schijf moeten vallen, gezien de verlaging van de tarieven in de 1e en 3e schijf)

$$\frac{0,29 \times 17.000 + 0,41 \times 14.000 + 0,35 \times 21.000 + 0,52(a - 52.000)}{a} = 0,3731$$

$$-9.020 + 0,52a = 0,3731a \rightarrow -9.020 = -0,1469a \rightarrow a = \text{€ } 61.402,31$$

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 6

18 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat bedrijven in het begin van een economisch herstel nog niet zeker zijn van de mate en de lengte van dit herstel en dus eerst aan de groeiende arbeidsvraag als gevolg van toenemende productie zullen voldoen met uitzendkrachten en in mindere mate / nog niet met een uitbreiding van het aantal vaste werknemers.

19 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat in december 2005 de groei van het bbp nog onder de trend ligt, maar wel is toegenomen ten opzichte van de voorafgaande maand.

20 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- De (boven de trend liggende) toename van de uitvoer leidt tot een herstel van de groei van het bbp, waardoor (het arbeidsvolume en daarmee) de arbeidsvraag toeneemt, 1
- en de (boven de trend liggende) toename van de orders leidt tot een toename van de investeringen en het bbp, waardoor (het arbeidsvolume en daarmee) de arbeidsvraag toeneemt 1

21 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- groei december 2005: $1,8 - 0,5 = 1,3$ 1
- groei december – groei november = 0,25
dus groei november is $1,3 - 0,25 = 1,05$ 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 7

22 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Verkoop van (winstgevende) staatsbedrijven / deelnemingen. Dit levert op korte termijn een extra inkomstenpost op, maar op langere termijn valt voor de overheid het aandeel in de winst als inkomensbron weg.
- Verhoging van de (loon)belasting. Dit levert op korte termijn extra inkomen op, maar op langere termijn kan de participatiegraad hierdoor dalen waardoor het draagvlak voor de collectieve lasten kleiner wordt.

23 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- financieringstekort, in 2004: $0,03 \times 100 = 3$; in 2005: $0,03 \times 104 = 3,12$;
in 2006: $0,03 \times 108,16 = 3,245$
staatsschuld, in 2004: $0,55 \times 100 = 55$; in 2005: $55 + 3,12 = 58,12$;
in 2006: $58,12 + 3,245 = 61,365$ 1
- staatsschuldquote in 2006: $\frac{61,365}{108,16} \times 100\% = 56,74\% (< 60\%)$ 1

24 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Het voorkómen van het verdringen van (bedrijfs)investeringen door een groter beroep van de overheid op de kapitaalmarkt als gevolg van het (grotere) overheidstekort dat bij het uitblijven van bezuinigingen zou ontstaan.
- Het voorkómen van een inflatoire ontwikkeling als gevolg van de monetaire financiering van het (grotere) overheidstekort dat bij het uitblijven van bezuinigingen zou ontstaan.

25 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

De toezichthouder verwacht een sterke daling van de staatsschuldquote omdat het (procentuele) financieringstekort in verhouding tot de (procentuele) groei van het bbp klein is. Het werkelijke financieringstekort ligt echter hoger dan het gerapporteerde, zodat de staatsschuldquote in realiteit veel minder sterk daalde.